

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. lapkričio 30 d.
(OR. en)

14534/21

CULT 113
SUSTDEV 172
ENV 942
SOC 709
EMPL 531
RECH 545
EDUC 404

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms

Ankstesnio dokumento Nr.:	13575/21
------------------------------	----------

Dalykas:	Tarybos išvados dėl kultūros, aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos kaip itin svarbių naujojo europinio bauhauzo iniciatyvos elementų
----------	--

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl kultūros, aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos kaip itin svarbių naujojo europinio bauhauzo iniciatyvos elementų, kurias Taryba (švietimas, jaunimas, kultūra ir sportas) patvirtino 2021 m. lapkričio 29–30 d. posėdyje.

Tarybos išvados dėl kultūros, aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos kaip itin svarbių naujojo europinio bauhauzo iniciatyvos elementų

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

pripažindama veiksmus, kurių Europos Sąjunga ir jos valstybės narės jau ėmėsi, kad sustiprintų svarbų kultūros, aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos vaidmenį politinėje darbotvarkėje ir užtikrintų Europos kultūros paveldo metų (2018 m.) palikimą, taip pat jo ilgalaikį poveikį mūsų visuomenei ir ateities kartoms;

primindama pagrindines politines nuorodas, išdėstytas šių išvadų priede;

remdamasi 2019–2022 m. Darbo planu kultūros srityje, visų pirma jo B prioritetu („Sanglauda ir gerovė“) ir veiksmais tema „Aukštos kokybės architektūra ir apstatyta aplinka visiems“,

PALANKIAI VERTINA naujojo europinio bauhauzo (NEB) iniciatyvą ir šiame kontekste

PABRĖŽIA, KAD

1. architektūra ir apstatyta aplinka įkūnija praeities ir dabartinę kultūrą, gyvenimo būdus ir vertybes. Tai yra mūsų ateities kultūros paveldo bazė ir prisideda prie mūsų visuomenės bei tapatybės formavimo;
2. apstatyta aplinka¹ atspindi bendruomenę, o atsakomybė už jos bendrą kokybę tenka atitinkamoms viešojo sektoriaus institucijoms ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams, glaudžiai bendradarbiaujantiems su visais piliečiais;

¹ Žr. priede pateiktą apibrėžtį.

3. svarbu užtikrinti, kad tiek esamo pastatų ūkio plėtojimas – pastatus restauruojant, renovuojant, vykdant pritaikomąjį pakartotinį naudojimą ar konservavimą – tiek naujų pastatų ir erdvių kūrimas būtų aukštos kokybės;
4. architektai, *inter alia*, atlieka vieną iš pagrindinių vaidmenų visuose aukštos kokybės architektūros ir gyvenamosios aplinkos plėtojimo etapuose, todėl gali svariai prisidėti prie viešojo intereso, atsižvelgdami į teritorinę įvairovę ir pilietinės visuomenės poreikius;
5. kultūra, aukštos kokybės architektūra² ir apstatyta aplinka įvairiais būdais padeda siekti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų (DVT)³. Jos gali prisidėti prie Europos žaliojo kurso⁴ ir jo tikslo – užtikrinti, kad iki 2050 m. Europa taptų pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu – įgyvendinimo;
6. NEB yra tarpdalykinė iniciatyva, sujungianti tris tarpusavyje susijusius aspektus: estetiką, tvarumą ir įtrauktį. Ji remiasi dalyvaujamuoju požiūriu ir ja siekiama įtraukti visus visos Sąjungos žmones, įskaitant nepalankioje padėtyje esančias grupes, laikantis JT darbotvarkės iki 2030 m. ir Europos žaliojo kurso tikslo „nė vieno nepalikti nuošalyje“;
7. NEB iniciatyva grindžiama pradiniu bauhausu⁵, kuriame jau buvo laikomasi holistinio, tvaraus, į aukštą kokybę orientuoto ir įtraukaus požiūrio į dizainą, architektūrą ir meną;

² Apibrėžta Davoso statybos kultūros kokybės priemonių rinkinio 8 kriterijais.

³ Išdėstyti JT Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. (žr. nuorodą priede).

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lt

⁵ Bauhauzas (Veimaras, Desau ir Berlynas, 1919–1933 m.) yra įtakingiausia 20-ojo amžiaus architektūros, dizaino ir meno mokykla.

8. kartu atsižvelgiant į Europos kultūros paveldo įvairovę, NEB iniciatyva siekiama sukurti palankias sąlygas transformuoti gyvenamąją aplinką ir padaryti, kad mūsų gyvenimo būdas būtų gražesnis, tvaresnis ir įtraukesnis, *inter alia*, pasitelkiant inovacijas ir aukštos kokybės architektūrą⁶, dizainą, urbanizmą ir daugelį kitų meno ir kūrybos sričių;
9. Europos kultūros ir architektūros paveldas yra svarbus mūsų apstatytos aplinkos patirtinės ir fizinės kokybės lyginamasis standartas. Be to, tai yra didžiulis privalumas, galintis įkvėpti ir skatinti socialinę sanglaudą, inovacijas, transformaciją ir regeneraciją. Todėl NEB iniciatyva pripažįstama mūsų architektūrinio ir archeologinio paveldo, kraštovaizdžių ir materialiojo bei nematerialiojo kultūros paveldo svarba;
10. dėl daugialypio aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos pobūdžio reikia tarpsektorinio bendradarbiavimo, dalyvavimo, bendro kūrimo ir tarpdalykinių metodų, visų pirma tvarumo ir politikos nuoseklumo atžvilgiu;
11. COVID-19 pandemija paskatino sutelkti finansavimą visais valdymo lygmenimis, *inter alia*, aukštos kokybės architektūrai ir apstatytai aplinkai. Šie finansiniai ištekliai turėtų būti naudojami tvariai ir orientuojantis į kokybę, vadovaujantis Davoso statybos kultūros (vok. *Baukultur*) kokybės priemonių rinkinio principais, Atvirojo koordinavimo metodo (AKM) ekspertų grupės⁷ rekomendacijomis ir Tarptautinės paminklų ir paminklinių vietovių tarybos (ICOMOS) peržiūrėtais kokybės principais, taikomais ES finansuojamoms intervencijoms, kurios gali turėti įtakos kultūros paveldui⁸.

⁶ Įskaitant interjero ir kraštovaizdžio architektūrą ir teritorijų planavimą.

⁷ Atvirojo koordinavimo metodo (AKM) valstybių narių ekspertų darbo grupė aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos visiems klausimais.

⁸ Europos kokybės principai, taikomi ES finansuojamoms intervencijoms, kurios gali turėti įtakos kultūros paveldui. ICOMOS atnaujintas leidimas: <https://www.icomos.org/en/about-icomos/committees/regional-activities-europe/90984-quality-principles-new-version-available>.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS, ATSIŽVELGIANČIŲ Į JŲ ATITINKAMAS
KOMPETENCIJOS SRITIS:

12. dar kartą patvirtinti vaidmenį, kurį atlieka kultūra ir kultūros paveldas kaip esminiai ir neatskiriami apstatytos ir gyvenamosios aplinkos elementai ir kaip svarbus indėlis į darnų vystymąsi, įskaitant žiedinę ekonomiką, socialinę ir teritorinę sanglaudą, aplinką, biologinės įvairovės ir klimato tikslus, visų Europos žmonių klestėjimą ir gerovę;
13. sudaryti palankesnes sąlygas tinkamai sinergijai tarp NEB iniciatyvos ir kitų procesų, kuriuose dalyvauja Europos žmonės, pavyzdžiui, Konferencijos dėl Europos ateities⁹, taip pat su kitomis strategijomis ir veiksmų planais, kuriais skatinama architektūrinė ir estetinė kokybė, pavyzdžiui, iniciatyva „Renovacijos banga“¹⁰, ir prieinamumas, pavyzdžiui, [2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija](#)¹¹;
14. prisidėti prie aukštos kokybės architektūros holistinio supratimo ir bendros kultūros kūrimo, toliau didinant informuotumą, pvz., nuo ankstyvo amžiaus pasitelkiant formalųjį, neformalųjį švietimą ir savaiminį mokymąsi, taip pat plačiai propaguojant ir skleidžiant informaciją apie NEB iniciatyvą ir kultūros, aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos vaidmenį šiuo atžvilgiu;
15. siekti holistinės, įtraukios, tarpdisciplininės, aukšta kokybe grindžiamos ir ilgalaikės architektūros ir apstatytos aplinkos vizijos, integruojant įvairias politikos sritis ir ekspertų žinias į visus procesus, gaires ir bendro kūrimo procesus, kurie formuoja mūsų gyvenamąją aplinką, įskaitant AKM ekspertų grupės ataskaitą¹²;

⁹ <https://futureu.europa.eu/?locale=lt>

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/IP_20_1835

¹¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=lt&pubId=8376&furtherPubs=yes>

¹² Žr. priede pateiktą nuorodą.

16. atsižvelgti į kokybę grindžiamą požiūrį, apimančią kokybės principus, nustatytus Davoso statybos kultūros kokybės sistemoje¹³, kaip pagrindą darant informacija pagrįstus pasirinkimus ir sprendimus visą statinių ir kraštovaizdžio planavimo bei valdymo (konceptija, investavimo planai, finansavimo mechanizmai, paramos priemonės, planavimo procesai, priežiūra, atnaujinimas, konservavimas, pritaikomas pakartotinis naudojimas, griovimas ir perdirbimas) gyvavimo ciklą;
17. skatinti tvarų augimą, gyvybingumą ir inovacijas Europos miesto ir kaimo vietovėse, kai tikslinga, taikant holistinius, aukštos kokybės kriterijus, bendro kūrimo metodus ir ICOMOS principus ES finansinės paramos teikimui architektūriniais ir apstatytos aplinkos projektams;
18. skatinti esamo pastatų ūkio energijos vartojimo efektyvumo optimizavimą taikant holistinį požiūrį, kartu laikantis visų Davoso statybos kultūros kokybės sistemos kriterijų, įskaitant architektūros paveldo išsaugojimą;
19. ieškoti sprendimų, kaip sudaryti galimybes gauti įperkama ir derama būstą, visų pirma į darbo rinką patenkantiems jauniems žmonėms, taip pat kitoms pažeidžiamoms socialinėms grupėms;
20. integruoti dalyvaujamojo bendro kūrimo principus į visus valdymo lygmenis, įtraukiant visus susijusius suinteresuotuosius subjektus į tokius procesus kaip sprendimų priėmimas, planavimas, projektavimas ir statyba, susijusius su apstatyta ir gyvenamąja aplinka ir teritorijų planavimu;
21. skatinti požiūrį, kuriuo būtų atsižvelgiama į dialogą tarp esamo kultūros paveldo, kraštovaizdžio formavimo ir šiuolaikinės kūrybos, be kita ko, kai aktualu, taikant pritaikomąjį pakartotinį naudojimą;

¹³ Valdymas, funkcionalumas, aplinka, ekonomika, įvairovė, kontekstas, vietos suvokimas ir grožis.

22. sukurti aukštos kokybės architektūrai palankias sistemas, kuriomis būtų grindžiamos viešųjų pirkimų taisyklės, reglamentavimo paprastinimas ir novatoriškos procedūros, kuriomis būtų skatinama labiau laikytis aukšta kokybe grindžiamo požiūrio, o ne vien sąnaudomis grindžiamo požiūrio taikant geriausią praktiką, susijusią su viešosios architektūros, kraštovaizdžio architektūros ir teritorijų planavimo konkursų vykdymu;
23. toliau skatinti ir stiprinti visų atitinkamų valdymo lygmenų sprendimus priimančių asmenų ir specializuotų grupių, įskaitant techninius ekspertus ir rangovus, informuotumą, žinias ir kompetenciją, kad jie galėtų savo sprendimuose, susijusiuose su architektūra ir apstatyta aplinka visiems, taikyti aukštos kokybės kriterijus ir standartus;
24. skatinti kuo geriau pasinaudoti atitinkamomis ES finansavimo programomis ir kitomis esamomis finansavimo priemonėmis siekiant:
- taikyti ir stiprinti aukštos kokybės standartus planavimo, projektavimo, statybos, konservavimo, restauravimo, renovacijos ir pritaikomojo pakartotinio naudojimo procesuose;
 - toliau gerinti architektų ir susijusių specialistų, pavyzdžiui, statybos inžinierių, kraštovaizdžio architektų, teritorijų planavimo specialistų, projektuotojų, menininkų, paveldo ekspertų, konservatorių-restauratorių, gamtosaugininkų, statybos rangovų ir t. t., mokymą ir įgūdžius ne tik kaip atskirų profesijų specialistų, bet ir kaip pedagogų bei tyrėjų, suprantančių aktualius plataus masto uždavinius, tvarumo integravimo, patirties kokybės ir socialinės įtraukties kontekste;
25. išlaikyti dinamiką ir tęsti svarstymų ir keitimosi nuomonėmis dėl kultūrinio, socialinio, ekonominio ir ekologinio vaidmens, kurį atlieka aukštos kokybės architektūra ir apstatyta aplinka, procesą;

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ:

26. didinti politikos suderinamumą aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos labui, tinkamai koordinuojant visų atitinkamų ministerijų ir administracijos lygmenų, agentūrų ir tarnybų veiklą, kad į visas politikos sritis ir veiklą, darančią poveikį apstatytai ir gyvenamajai aplinkai, būtų integruotas kokybe grindžiamas ir holistinis požiūris;
27. skatinti integruoti NEB ir žiedinės ekonomikos principus bei metodus į nacionalines socioekonominio ir teritorinio vystymosi strategijas, įskaitant darnų projektavimą ir architektūrą;
28. atitinkamais valdymo lygmenimis kurti ir remti patariamąsias ekspertų grupes, sudarytas iš architektų ir kitų atitinkamų specialistų, pavyzdžiui, valstybinių ir miesto architektų grupes¹⁴, taip pat kokybės užtikrinimo procedūras, skirtas užtikrinti arba sustiprinti reikiamų profesinių kompetencijų ir įgūdžių įtraukimą į sprendimų priėmimo procesus, kad būtų pasiekta aukštos kokybės rezultatų;
29. paskirti tam tikrą subjektą NEB iniciatyvos kontaktiniu punktu ir užmegzti ryšius su bendruomenėmis vietos lygmeniu, laikantis teritorinio požiūrio¹⁵, kad prireikus būtų įtraukti visi pilietinės visuomenės nariai ir atitinkami suinteresuotieji subjektai;
30. įgalinti subjektus, propaguojančius kultūrinius ir kokybinius apstatytos ir gyvenamosios aplinkos aspektus įvairialypei auditorijai, ir teikti jiems tinkamą paramą;

¹⁴ Žr. priede pateiktą apibrėžtį.

¹⁵ Žr. priede pateiktą apibrėžtį.

PRAŠO KOMISIJOS:

31. sudaryti palankesnes sąlygas Davoso statybos kultūros kokybės priemonių rinkinį ir jo aštuonis kokybės kriterijus įtraukti į atitinkamas investicijas, reglamentavimo sistemas ir ES finansavimo programas ir taikyti šiuos kokybės principus savininkų, vykdytojų ir nekilnojamojo turto naudotojų lygmeniu;
32. visose atitinkamose ES programose suteikti galimybių vykdyti mokslinius tyrimus, stiprinti gebėjimus ir mokytis vieniems iš kitų kultūros, aukštos kokybės architektūros ir apstatytos aplinkos visiems srityse;
33. siekti atitinkamų esamų ir planuojamų ES taisyklių, programų ir politikos sinergijos, kad žalioji ir skaitmeninė pertvarkos atitiktų NEB principus bei tikslus, ir integruoti tarpdisciplininį bendradarbiavimą ir sprendimų priėmimą;
34. sudaryti palankesnes sąlygas gauti informacijos apie esamas finansines priemones, kuriomis remiami projektai, susiję su aukštos kokybės gyvenamąja aplinka, įskaitant nedidelio masto iniciatyvas vietoje ir projektus kultūros ir kūrybos sektoriuose, ir naudotis tokiomis finansinėmis priemonėmis;
35. rengiant ir įgyvendinant NEB strategijas, projektus ir veiksmus, atsižvelgti į geografinę pusiausvyrą, taip pat į geografinę, klimato, ekonominę, socialinę ir kultūrinę ES įvairovę;
36. skatinti meno, architektūros, kraštovaizdžio ir interjero architektūros, teritorijų planavimo, projektavimo ir amatų sąveiką, taip pat novatoriškus architektų ir kitų susijusių specialistų mokymo modelius, įskaitant mokymą pažangiausių skaitmeninių technologijų srityje;

37. propaguoti istorinių vietų funkciją stiprinti esamą ir besiformuojančią vietos bendruomenių fizinę aplinką naudojant pažangiausias skaitmenines technologijas apstatytai ir gyvenamajai aplinkai užfiksuoti ir pristatyti;
 38. stiprinti tarpsektorinį informuotumą ir bendradarbiavimą propaguojant NEB iniciatyvą, Davoso deklaraciją ir ICOMOS principus atitinkamuose politikos sektoriuose, visų pirma tuose sektoriuose, kurie dalyvauja kuriant apstatytą ir gyvenamąją aplinką;
 39. Tarybai ir (arba) jos parengiamiesiems organams, taip pat subjektams, kuriems patikėtas NEB kontaktinio centro vaidmuo, reguliariai teikti ataskaitas apie NEB iniciatyvos įgyvendinimo pažangą ir sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms keisti geriausios praktikos vykdant tolesnę su ataskaita susijusią veiklą nacionaliniu lygmeniu pavyzdžiais.
-

A. NUORODOS

Šiame kontekste Europos Sąjungos Taryba primena

1. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 167 straipsnį,
2. AKM grupės darbą ir ataskaitą „Aukštos kokybės architektūra ir apstatyta aplinka visiems“ (2020–2021 m.) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bd7cba7e-2680-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-en>,
3. 1975 m. Europos architektūros paveldo chartiją,
4. Europos architektūros paveldo apsaugos konvenciją – Granados konvenciją (1987 m.),
5. 2000 m. Europos kraštovaizdžio konvenciją,
6. 2001 m. vasario 12 d. Tarybos rezoliuciją dėl architektūros kokybės miesto ir kaimo aplinkoje (OL C 73, 2001 3 6, p. 6),
7. 2008 m. gruodžio 13 d. Tarybos išvadas dėl architektūros: kultūros įnašas į tvarų vystymąsi (OL C 319, 2008 12 13, p. 13),
8. Tarybos išvadas dėl 2019–2022 m. darbo plano kultūros srityje (2018/C 460/10),
9. 2012 m. lapkričio 26 d. Tarybos išvadas dėl kultūros valdymo (2012/C 393/03),
10. 2015 m. kovo 13 d. Rygos konferencijoje priimtą bendrą pareiškimą „Paveldo, šiuolaikinės architektūros ir dizaino sąveika“,
11. 2015 m. rugsėjo 25 d. JT GA rezoliuciją „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“ (A/RES/70/01),

12. ES miestų darbotvarę – Amsterdamo paktą (paskelbta 2016 m.) (<http://urbanagendaforthe.eu/pactofamsterdam/>),
13. Komisijos komunikatą „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“ (COM(2021) 345 final),
14. Davoso deklaraciją „Siekiant aukštos kokybės *Baukultur* Europai“, priimtą kultūros ministrų konferencijoje (2018 m. sausio 20–22 d., Davosas) (<https://davosdeclaration2018.ch/media/Context-document-en.pdf>),
15. Davoso statybos kultūros (vok. *Baukultur*) kokybės sistemą, paskelbtą 2021 m. gegužės mėn. (<https://davosdeclaration2018.ch/quality-system/>),
16. Naująją Leipcigo chartiją „Siekti bendrojo gėrio pasitelkiant miestų galią skatinti pokyčius“, priimtą neformaliame ministrų posėdyje, surengtame 2020 m. lapkričio 30 d. (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2020/12/12-08-2020-new-leipzig-charter-the-transformative-power-of-cities-for-the-common-good),
17. Tarptautinės paminklų ir paminklinių vietovių tarybos (ICOMOS) dokumentą „Europos kokybės principai, taikomi ES finansuojamoms intervencijoms, kurios gali turėti įtakos kultūros paveldui“ (nauja redakcija, 2021 m.) (<http://openarchive.icomos.org/id/eprint/2436/>),
18. 2021 m. rugsėjo 14 d. Komisijos komunikatą „Naujasis europinis bauhausas: gražu, tvaru, įtrauku“ (dok. 11892/21 + ADD 1 + ADD 2 + ADD 3 – COM(2021) 573 final),
19. Europos Tarybos Kultūros paveldo vertės visuomenei pagrindų konvenciją (Faro konvencija, 2005 m.) (<https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/faro-convention>),
20. „Teritorinę darbotvarę iki 2030 m.: ateitis visoms teritorijoms“ (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2021/territorial-agenda-2030-a-future-for-all-places).

B. TERMINŲ APIBRĖŽTYS

Šiose Tarybos išvadose taikomos šios apibrėžtys:

- Statybos kultūra (vok. terminas *Baukultur*) – konceptas, apibūdinantis visą žmogaus veiklą, kurią vykdant teigiamai keičiamos erdvės ir gyvenamoji aplinka. Tai apima esamus pastatus, įskaitant paminklus ir kitus architektūros paveldo objektus, taip pat šiuolaikinių pastatų, infrastruktūros, viešųjų erdvių ir kraštovaizdžių, įterptų į natūralią gamtinę aplinką ir su ja susijusių, projektavimą ir statybą. Statybos kultūra taip pat apima statybos projektų, infrastruktūros, miestų, kaimų ir atvirų kraštovaizdžių planavimo procedūras ir tradicinius bei novatoriškus statybos būdus ir metodus. Visuomenė plačiai supranta kokybę, taip pat priemones, procedūras ir praktiką, todėl šiame termine žodis „kultūra“ vartojamas selektyviai.
- Apstatyta aplinka – žmonės supanti esama erdvė, kurią jie aktyviai formuoja ir kuri savo ruožtu daro poveikį žmonių gyvenimui ir elgesiui. Ji apima ir gyvenamąją aplinką.
- Žiedinis projektavimas – produktų ir paslaugų, kurių gyvavimo cikle nebėra pradžios, vidurio ir pabaigos etapų, kūrimas. Tikslas – projektuoti produktus, kurie galėtų būti naudojami, pakartotinai naudojami bei perdirbami ir dėl to būtų sunaudojama mažiau išteklių, susidarytų mažiau atliekų ir būtų sukuriamas daugiau pridėtinės vertės ekosistemos. Žiediniame projektavime daugiausia dėmesio skiriama žiedinei ekonomikai skirtų produktų ir paslaugų kūrimui.
- Davoso statybos kultūros kokybės sistema – priemonių rinkinys, įgalinantis apibrėžti ir įvertinti statybos kultūros privalumus vietose, įtraukiant ir apsvarstant socialines, emocines ir kultūrines vertybes vienodai kaip techninius ir funkcinius aspektus, taikant šiuos aštuonis kriterijus: valdymą, funkcionalumą, aplinką, ekonomiką, įvairovę, kontekstą, vietos ir grožio pojūtį.

- Gyvenamoji aplinka – subalansuotas dirbtinės ir gamtinės aplinkos derinys, apimantis tiek išorės, tiek vidaus erdves. Darnios ir integruotos gyvenamosios aplinkos (miesto arba apskritai erdvinio modelio) planavimas ir kūrimas apima planavimo ir projektavimo veiklą (įskaitant teritorijų planavimą, architektūrą, kraštovaizdžio architektūrą), statybos veiklą ir kitų su erdve susijusių sprendimų (pvz., eismo ir judumo galimybių, komunalinių paslaugų, žemės ūkio ir t. t.) erdvinį koordinavimą siekiant ilgainiui pagerinti gyvenamąją aplinką kuo didesniai skaičiui žmonių priimant sprendimus dėl teritorijų.
 - Teritorinis požiūris – požiūris, kuriuo siekiama atsižvelgti į konkrečias vietos aplinkybes ir įtraukti bendruomenę ir įvairias vietos organizacijas iš skirtingų sektorių kaip aktyvius jo plėtojimo ir įgyvendinimo dalyvius.
 - Valstybinių architektų ir miesto architektų grupės – viešojo administravimo institucijų architektų grupės, kurių užduotis – vadovauti projektavimo srityje ir teikti strategines konsultacijas vyriausybei siekiant pagerinti viešųjų statinių projektavimą, skatinti teritorijų kokybę ir puoselėti vietos kūrimo kultūrą.
-